

Hyperdream

PAZ ROJO

Horen, voelen en
zwijgen

Mia Vaerman

Gezien op 22 november 2025
Kaaistudio, Brussel, in het kader van
Europalia

In 'Hyperdream' dansen Arantxa Martínez en Paz Rojo het grootste deel van de tijd met de ogen gesloten, afgaand op hun tastzin en de geluiden die ze maken. Horen, voelen en zwijgen. Wat voor hen beiden een ontdekking van het onbekende moet voorstellen, betekent voor het publiek: horen, zien en niet begrijpen.

28 NOVEMBER 2025

Europalia is dit jaar gewijd aan Spanje. In dat kader staan (onder andere) in het Kaaitheater vier producties die nog niet eerder in Brussel te zien waren. Deze 'Hyperdream' van Paz Rojo is er een van, 'Sugar Island' van Cuqui Jerez een andere - die ik zag op 24 november 2025 in Théâtre Varia. Naar die laatste keek ik heel erg uit – in 2022 kwam de choreografe al eens langs met 'Magical and Elastic', en de manier waarop ze toen het podiumformat manipuleerde, was memorabel. Met 'Hyperdream' van Paz Rojo hoopte ik weer een boeiende Spaanse choreografe te ontdekken, maar dat viel dik tegen.

Op de platte vloer van de Kaaistudio's liggen twee lage houten plateau's, niet helemaal naast elkaar. Daarboven hangen een microfoon en vier boxen aan het plafond, wat spots. Schaarse middelen. Links vooraan zit wel de sound-designer, Luz Prado en haar assistent, Carlos Marquerie. Prado is co-creator van de performance: geluid blijkt de essentiële derde speler in de productie.

Arantxa Martínez en Paz Rojo komen op en hun ogen zullen we de volgende zeventig minuten amper zien. Om de beurt porren, trekken en sleuren ze aan elkaar. De andere zit te soezen, blijft onbewogen of reageert zonder veel animo. Er is geen oogcontact. Ze wisselen elkaar af in hun rollen: de ene schuurt en schurkt tegen de ander aan, de andere zit of ligt passief.

Ze bewegen als amoeben, bedenk ik: pure reflex. Basale levensvorm.

Wat wel opvalt zijn de geluiden: kloppende handen op het eigen lijf of de houten verhoging, voeten die schrapen, zacht gekreun. Tussendoor zet de sound-designer opgenomen klanken in loop en tsjilpen er vogeltjes.

Alles is gedempt. Geen grote uitbarstingen. Het heeft iets kaals. Even wrijft een van hen haar neus in het haar van de andere. Dat herken je, voel je zelfs mee. Maar nooit wordt een actie sensueel, warm of betrokken. Er klinkt ook geen muziek. Puur bewegen, niet eens kinderlijk of dierlijk, maar systematisch en emotioneel. Ze bewegen als amoeben, bedenk ik: pure reflex. Basale levensvorm.

Wat de toeschouwer daarmee moet, is de vraag die me sinds de voorstelling bezighoudt. Even doe ik zelf mijn ogen dicht – is dat misschien wat van ons verwacht wordt? Om zintuigelijk anders op de performance in te spelen? Maar dan valt er nog minder te beleven. De performers achter hun mengtafel tonen wel betrokkenheid. Ze fluisteren elkaar regelmatig wat toe en spelen in op wat zich op de Bühne lijzig voltrekt.

‘Voltrekken’ is een groot woord...Het lijken eerder twee vissen in een bokaal waar je naar kijkt. Ze reageren wel op elkaar, wazig, als in een droom. Vandaar de titel? Hyper-introvert, hyper-onmededeelzaam. ‘Hyperdream’. Het blijft niet lang boeien.

Intussen komen steeds meer geluiden op de voorgrond: huppelen, dansen, handen die op het hoofd kletsen. Olifantengetoeter, klinkende zuigzoenen, een steeds luidere hartslag. Er volgt even een unisono waarbij de dansers elkaar observeren. Ogen. Tot ze naast elkaar staan en met alweer de ogen toe een droom vertellen. Of is het een herinnering ophalen? Ze reconstrueren iets. Maar opnieuw volgt er geen heldere lijn of een enig begrip. Dan trekt Luz Prado de knoppen van haar klanktafel helemaal open. Mensen in de zaal drukken hun handen tegen hun oren. Explosies, een trillende, valse viool, het geknetter van een geigerteller, klokken die luiden, een orgel in extase... Apocalyps? Eindelijk gebeurt er iets waar we ons toe kunnen verhouden! En de dansers? Die blijven er even onverstoord bij.

Het voelt het als een *guilty pleasure*: hoe lang houden wij, en houden de makers het vol?

Nee, dan liever die andere nieuwe voorstelling van Cuqui Jerez die ik de week ervoor zag. In ‘Sugar Island’ blijft het publiek evengoed op z’n honger zitten. Moedwillig, maar met bakken humor. Telkens weer wordt een verwachting opgebouwd en weer afgebroken. Perpetuele anticlimax. En hoewel ook hier publiek de zaal verlaat, genieten anderen duidelijk van hoe de toeschouwer in de maling wordt genomen. Misschien snoepen alleen doorwinterde culturo’s van het spel van tegengewerkte verwachtingen. Voor mij voelt het als een *guilty pleasure*: hoe lang houden wij, en houden de makers het vol? Het lichtdesign is fenomenaal. De spanning opbouwen en ophouden: dat is een onmisbaar onderdeel van het spel in de podiumkunsten.